

Het vervolg op het MIP: Drenthe krijgt primeur

De provincie Drenthe valt de eer te beurt om als proefgebied te fungeren voor het vervolgproject van het Monumenten Inventarisatie Project, het MIP. Deze mededeling deed de heer *jr. ir. L. L. M. van Nispen tot Sevenaer*, directeur van de Rijksdienst voor de monumentenzorg, tijdens de presentatie van de resultaten van het MIP uit het inventarisatiegebied 'Drents Plateau', één van de vijftig MIP-gebieden.

De gemeenten in dit inventarisatiegebied krijgen als eerste in Nederland de mogelijkheid een beleid te ontwikkelen ter bescherming van jongere bouwkunst en stedenbouw.

Het MIP heeft tot doel een landelijk overzicht te verschaffen van de jongere bouwkunst en stedenbouw uit de periode 1850-1940. Zo'n overzicht kan als basis dienen voor verder wetenschappelijk onderzoek. Ook kan de kennis, die dankzij het MIP vergaard wordt, dienen ter ondersteuning van beslissingen op het gebied van de ruimtelijke ordening, de stads- en dorpsvernieuwing en de monumentenzorg. Een niet te onderschatten belang van het MIP is de belangstelling die er door gewekt wordt voor de regionale geschiedenis en de lokale jongere bouwkunst. Het is dan ook jammer dat de gebiedsbeschrijvingen nog niet voor een groter publiek toegankelijk zijn.

de primaire verantwoordelijkheid voor het monumentenbeleid bij de gemeentebesturen gelegd. Het is dan ook de bedoeling dat aan de gemeenten wordt gevraagd om op basis van de MIP-gegevens voorstellen te doen over de selectie en aanwijzing van de te beschermen objecten, ruimtelijke structuren of stads- en dorpsgezichten. Naast wettelijke bescherming biedt de opname in het register van beschermde rijksmonumenten de mogelijkheid om gebruik te maken van de rijkssubsidie-regelingen voor onderhoud en restauratie.

De provincies wordt een begeleidende taak toebedacht. Daarnaast behoren zij de bovengemeentelijke belangen te behartigen door te adviseren over de selectie van die cultuurhistorisch waardevolle jongere bouwkunst en stedenbouw waar zij een meer dan lokale betekenis aan toekennen.

Op grond van de ervaring die in de

zoals in Drenthe te verwachten valt, een groot aantal boerderijen. De grote verscheidenheid binnen het gebied was een belangrijke reden om het 'Drents Plateau' tot proefgebied aan te wijzen. In de variëteit aan boerderijtypen vinden we deze verscheidenheid terug. Als uitersten naast elkaar: het kleinschalige esdorpenlandschap met het typisch Drentse hallehuis en veenkoloniën met hun grote ontginningsboerderijen van het krimpentype. Het voor Nederland unieke gebied van de voormalige koloniën van de *Maatschappij van Weldadigheid*, dat nu nog steeds onmiddellijk herkenbaar is aan haar rationele ruimtelijke structuur en bijzondere bebouwing, maakt ook deel uit van het proefgebied. Twee van de vier Drentse steden vallen binnen de begrenzing: Assen, de 'Stad der Paleizen' met zijn grote verscheidenheid aan neo-stijlen, en Coevorden, een voormalige vestingsstad.

Provincie erg actief

Een andere belangrijke reden dat voor dit proefgebied is gekozen, zal zijn dat de Provincie Drenthe als enige alle disciplines in huis heeft voor een integrale advisering met betrekking tot de monumentenzorg. Het is niet voor niets dat zij zelf het MIP uitvoert. Daar komt nog bij dat deze provincie al voor de MIP bezig was een provinciale monumentenlijst samen te stellen met panden die meer dan 50 jaar oud zijn en destijds bij het samenstellen van de Rijksmonumentenlijst niet in aanmerking kwamen, maar die nu volgens de huidige opvattingen zeer zeker als monument te beschouwen zijn. Dit heeft inmiddels geleid tot een ontwerp van ongeveer 600 provinciale monumenten, waarvoor overigens dankbaar gebruik gemaakt is van de MIP-gegevens. Het is de bedoeling dat de provinciale monumentenlijst in overleg met de gemeentebesturen definitief vastgesteld zal worden. Vooruitlopend op de definitieve aanwijzing is er sinds eind vorig jaar een subsidie-regeling provinciale monumenten van kracht.

In afwachting van het vervolg op het MIP is de Provincie Drenthe nog niet overgegaan tot wettelijke bescherming van deze provinciale monumenten. Het ligt voor de hand dat een deel van de provinciale monumenten via de MIP-selectie voor rijksbescherming zal worden voorgedragen. Eenmaal Rijksmonument zullen zij aan de lijst van provinciale monumenten worden onttrokken. De komende maanden zal duidelijk worden op welke wijze gemeenten, provincie en de Rijksdienst voor monumentenzorg deze selectieprocedure verder denken vorm te geven.

Het voormalig postkantoor in Coevorden uit 1892 aan kasteel 4 (foto Provincie Drenthe)

Het voornaamste doel van het MIP is echter het aandragen van bouwstenen ten behoeve van de selectie en bescherming van de jongere bouwkunst. Vooral de selectie is van belang: de schattingen van de in totaal te inventariseren objecten lopen uiteen van 50.000 tot 200.000. Tot nu toe was nog steeds onduidelijk op welke manier precies deze selectie zou plaatsvinden.

Van Nispen tot Sevenaer verwees in zijn inleiding naar de nieuwe monumentenwet uit 1988. In deze wet wordt

uitgekozen Drentse gemeenten wordt opgedaan zal de Rijksdienst in overleg met het VNG, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, en het IPO, het Interprovinciaal Overleg, de in de rest van Nederland te volgen aanwijzingsprocedure vaststellen.

Drents Plateau

In het inventarisatiegebied 'Drents Plateau' zijn in totaal 1841 objecten, verspreid over vijftien gemeenten, geïnventariseerd. Hieronder bevinden zich,